

Jordbruk er ikke bare
levevei, men også en livs-
form.

Olav Sendstad,
landbruksskolebestyrer.

FOLK OG LAND

Nr. 8 - 5. årg.

Lørdag 25. Februar 1956

Løssalg 50 øre

Troskap og alt som kan
øve et menneske opp i den,
er veien til å utvide vårt
hjerte og vår karakter.
Bjørnson.

Den svenske utredningen

Av forbundssekretær Helge Grønstad

I to og tre kvart år har folk flest gått i uavbrutt spenning. Hva kommer de svenske vitenskapsmenn til å si? Og når vil vi få høre fra dem?

Pessimister var det fler enn nok av — særlig blant dem som ikke selv var villig til å ofre noe som helst, men som likefullt nok kunne tenke seg å ta for seg så sant det kom noe ut av det som «andre» strevde med. For å døyve sin egen passivitet fikk disse pessimistene det særs travelt med alskens rykter. Det hele var nok bare bortkastede penger, het det. Det ville ikke komme så mye ut av det at det dekket håndbaken! Og ettersom tiden dro ut, fikk disse mørkekrokenes helter dessverre lokket en del med seg. Sist på var det ikke et rykte så tåpelig at det dog ikke gikk ned på høykant hos enkelte godtroende sjeler. Enfoldigheten hadde store tider.

Men — noen var det likevel som ikke lot tvil eller misstemning rå med seg. De visste at sakene var i gode hender. Helhjertet ga de sin fulle tillit til dem som sto i spissen og like helhjertet sikret de den økonomiske siden av saken. De skjønte resultatets betydning og slapp ikke et øyeblikk troen på at det ville bli godt. Det som var sant og rett kunne ikke knektes av underfundighet og beregning. På tross av all kamuflasje og tildekking, på tross av all list og beregning, ville sannheten vinne fram.

De tillitsfulle fikk rett! De måtte få rett!

Og i avvike uke kom så det som alle ventet på. Det svenske Institut avga sin utredning i trykt form. Og — hvilken utredning!

Som en ren eksplosjon vil den virke i det øyeblikk de riktige folk, de med den nødvendige respekt for de historiske og rettslige fakta, får orientert seg. Ennå finnes det nemlig slike folk. Selv her i Norge. Vi har sett bevis på det like opp til den aller seneste tid. Og det ville være en absolutt utenkelig tanke at ikke disse folk vil vite å si ifra, og det både lydelig og tydelig, når de nå ser det vitenskapelig godtgjort at deres tvil om sakenes sammenheng og om de forføyninger som har vært truffet, var hundre prosent berettiget. Trangen til å kjempe fram historisk sannhet og juridisk rettferdighet er en gammel og hevdvunnen

Forvirring og uro i rettssvikernes leir

V. 9. 17. 12. 55

Nazistenes gransking av landsvik-oppgjøret ferdig

V. 9. 16. 2. 56

Mye subtilt i svensk „gransking“ av rettsoppgjøret:

Det norske folk var selv
skyld i den tyske terror!

Motstandsbevegelsen var spillfekter!

Morgenbl. 17. 2. 56

Privat svensk institutt feller „dom“
over det norske landssvikoppgjør

Resultatet av henvendelsen i 1953,
som skapte bølger i Stortinget

Svenske borgere
kan ikke dømmes
for landssvik i Norge

*Svenska institutet för offentlig och internationell rätt
hevdar det. — Erstatningssak mot 22. 5. 53*

Da vi forstår at norske landssvikere står beredt til å nytte ut denne betenkningen for seg også, finner vi å måtte gjøre oppmerksom på at betenkningen gjelder bare svenske borgere i Norge, ikke norske borgere.

Dagbl. 17. 2. 56

Siden sist

Den hellige jord — et ukjent begrep for oss norske

Det dyrkede areal pr. inngyger her i landeete skal være halvparten eller endog mindre enn det tilsvarende areal i våre naboland, Sverige og Danmark. Men likevel hører en ofte om angrep på åker og eng. Det er vannfallsreguleringer, og vassfallsutbygninger, ledningsnett, utvidelse av byer og villastrøk, anlegg av nye industrisentra, og utvidelse av slike eller andre tettbebyggelser, jord til anlegg av flyplasser og idrettsplasser, vei og jernbaneanlegg og tomter til ditt og datt, skriver bladet «Trøndelag».

Sammenlagt er det store arealer dyrket jord som blir ødelagt som jordbruk. Dikteren synger at jorda er trofast og et annet sted sier han: «Jorda skal du ære, hellig er din jord». Det har vært en styrke for vårt bondesamfunn, at en så stor del av bondestanden gjennom ledene — og ofte under magre kår og i trange tider — har hatt en grunnfestet oppfatning i den retning.

Det ville kanskje være for optimistisk å håpe at en også på enkelte hold blant sosialistene begynner å reagere mot alle disse angrepene som tar sikte på bondens jord. Eller i allfall tvile på om den kurs som der nå stevnes mot er den riktige til landets og folkets sanne gagn. For den produktive jord som går tapt telles det opp tusenlapper. En synes å trøste seg med at de verdier som går tapt nå skal tjene høyere formål enn å yte sitt tilskudd til matforsyningen i landet. Og det er sannelig ikke den dårligste jord som det blir lagt beslag på. Det er som bekjent ikke smertefullt for den som skjærer brede lemmer av annen mands rygg.

Finnland ikke med i stormaktspolitikken

I utenrikspolitikken har president Kekkonen stilt seg som oppgave å være Paasikivis nærmeste arvtaker. Den såkalte Paasikivilinje går ut på vennskap med Sovjetunionen, og den går samtidig ut på å holde Finland utenfor stormaktspolitikken. Dette er også Kekkonens program.

Indonesia løsriver seg helt fra Nederland

Indonesia har underrettet Nederland om at det har brutt ut av unionen mellom de to land. Indonesia tok denne beslutningen etter at de indonesisk-nederlandske forhandlinger i Genève hadde kjørt seg fast. Unionen mellom de to landene ble grunnlagt i 1948 etter at den indonesiske republikk var opprettet ved oppløsningen av det nederlandske kolonistyre i tidligere Øst-India.

Visse lærebøker må få

Vi gjengir her en del klipp fra Oslo-pressens overskrifter om vet ikke vi. Forbunstadens presse. Bare vent, det kommer nok

Som en ren eksplosjon vil den virke i det øyeblikk de riktige folk, de med den nødvendige respekt for de historiske og statslige faktorer, kan orientert seg. Ennå finnes det nemlig slike folk. Selv her i Norge. Vi har sett bevis på det like opp til den aller seneste tid. Og det ville være en absolutt utenkelig tanke at ikke disse folk vil vite å si ifra, og det både lydelig og tydelig, når de nå ser det vitenskapelig godtgjort at deres tvil om sakenes sammenheng og om de forføyninger som har vært truffet, var hundre prosent berettiget. Trangen til å kjempe fram historisk sannhet og juridisk rettferdighet er en gammel og hevdvunnen trang i Bjørnsons og Ibsens land. Selv en elleve-årig rettens Fimbulvinter har ikke klart å kverke den.

Og — nå er øyeblikket der da denne trangten skal mobiliseres for fullt. Nå er det hver manns plikt som vil sitt lands vel, å være med og flytte deilde-steinene tilbake dit de hører hjemme.

Midt oppe i all denne forløyetheten og lummerheten som vi nå så lenge har forpestet i, har disse dager de svenske vitenskapsmenns klare og fremragende verk lagt til rette et sprengstoff som både vil pulverisere alle kunstige bunkers og skape et kraftig og rensende luftdrag i all den indrepolitiske tåkeleggingen.

Det er nemlig hverken mer eller mindre enn en knusende dom som de nøytrale, internasjonalt kjente vitenskapsmenn i og med sin utredning avsier over det norske etterkrigsoppgjøret. Med feste i folkerett, internasjonal rett ellers og strafferett er dommen drepande. Det er med full berettigelse at den svenske utredning munner ut i den konklusjon at det er

«et misbruk av ord å kalle et slikt innenriks-politisk oppgjør for et r e t t s-oppgjør. Med rett i vanlig forstand har det ingen forbindelse.»
(Utredn. side 122).

Med dette har de svenske vitenskapsmenn sagt sitt. Nå står det til oss på denne side av Kjølen å vise om vi har myndigheter som har såpass mannsnot og såpass anstendighet at man tør se sannheten i øynene og forholde seg deretter.

Den glade lek er forbi. Tiden for maske-fall er inne.

Oslo-avisene var raske til å være frampå i selvsamme øyeblikk da det forlød at Institutets utredning var avgitt. De meldinger som ble gitt, hadde — som en vel nok kunne vente seg fra dette «inspirerte» hold — et mer eller mindre forvrengt innhold. Som vanlig sørget også denne gang Dagbladet for å være foran, og det på en særdeles freidig måte. Uten å ha sett eller satt seg inn i utredningen — men bare på grunn av et kort telegram fra NTB's Stockholms-korrespondent — utfyller Dagbladets redaksjon telegrammet med følgende smukke, men dessuaktet helt usanne, tilføyelse:

«Da vi forstår at norske landssvikere står beredt til å nytte ut denne betenkningen for seg også, finner vi å måtte gjøre oppmerksom på at betenkningen gjelder bare svenske statsborgere i Norge, ikke norske borgere».

Forts. side 4

Kall ikke utredningen for landssvik i Norge

Svenske institutet för offentlig och internationell rätt, hevder det. — Erstatningsakt mot Norge?

Vi gjengir her en del klipp fra Oslo-pressens overskrifter omkring utredningen fra det svenske Institut för Offentlig och Internationell Rätt.

Helt siden i desember, da det begynte å gå opp for selv de mest tykkhudede rettsvikere at svenske-utredningen var på trappene, har det rådet et meget lummert klima på visse hold i gamle Norge. Det begynte med at «Verdens Gang» prøvde å forvirre sine lesere med å snakke om «nazistenes» gransking av rettsoppgjøret.

Hvilke nazister bladet snakker om vet ikke vi. Forbundet for Sosial Oppreisning er nemlig en 100 prosent upolitisk gruppe, og kan ikke karakteriseres som nazistisk, uten gjennom bakvaskelse og tilsiktet usannhet (= løgn), dertil kommer at det ikke er dette forbund som har utført nevnte gransking, hvilket Verdens Gang den hele tid har vært vel vitende om! Den nevnte gransking har det svenske rettsinstitut ale ne ansvaret for!

De ovenfor gjengitte klipp viser til fulle arvesyndens virkninger i en del av hoved-

stadens presse.

Bare vent, det kommer nok mere! Den opprinnelige plan om å tie ihjel, såvel advokat Mordts bok som de svenske rettslærdes utredning om «Den norske Rättsuppörelsen», har glippet taket, og godt er det. Alle rettsindig tenkende mennesker må om sider forstå at det aldri blir normale arbeidsforhold igjen i vårt land, før det såkalte «rettsoppgjør» er blitt revurdert fra bunnen av. Forvirring og uro kan skapes for en stund, men som varig tilstand, nei, det skal ikke lykkes!

Hvordan var Norges stilling ved krigsutbruddet i sept. 1939?

Scharffenberg fastslår at blindheten i dagene 4. — 8. april 1940 var dypt nedverdiggende

Forsvaret var brutt ned til grensen av avvepning, befalskorpset desimert, militærøvelsene helt utilstrekkelige. Arbeiderpartiet hadde systematisk svekket forsvarsviljen, men det var ikke alene om ansvaret, det hadde ikke flertall i Stortinget, også «borgerlige» partier må dele skylden. Nygaardsvolds regjering ble ut-

nevnt 19. mars 1935 med professor dr. Halvdan Koht som utenriksminister og skoleinspektør Christian Fredrik Monsen som forsvarsminister. Koht var en fremtredende pasifist, men ikke forsvarsnihilist. Monsen var ivrig talsmann for avvepning. Den annen verdenskrig var forutsett, de som hadde studert Hit-

ler spådde alt i 1933 at hans politikk ville føre til krig, men mange av de ledende politikere (således Lloyd George, Churchill, Chamberlain) lot seg lenge blende.

Fra 1936 regnet de fleste kyniske iakttagere med krig som nær forestående, dog tolket mange

Forts. side 4

Indonesia løsriver seg helt fra Nederland

Indonesia har underrettet Nederland om at det har brutt ut av unionen mellom de to land. Indonesia tok denne beslutningen etter at de indonesisk-nederlandske forhandlinger i Genf

hadde kjørt seg fast. Unionen mellom de to landene ble grunnlagt i 1947. Den indonesiske republikk var opprettet ved oppløsningen av det nederlandske kolonistyre i tidligere Øst-India.

Visse lærebøker må få mer levende stoff

— Religionsundervisningen er blitt et problem, som må overveies, og vi må være forberedt på at det blir noe av en kulturkamp, sa biskop Schjelderup i en tale til lærerne ved Hamar folkeskoler den 14. februar.

Skulle striden komme, fortsatte biskopen, vil den bli utkjempet på skolefronten.

Det er betenkelig at det skal være så vanskelig å få unge mennesker til å gå inn for kristendommen. Derfor er det viktigere å engasjere ungdommen i kristendommen enn å overlesse den med kunnskaper. Det kan også være spørsmål om Luthers pedagogikk er den beste i dag. Lærebøkene

bør kunne legges om, slik at stoffet blir mer levende.

Biskopen kom også inn på spørsmålet om en lærer som ikke regner seg å være en personlig kristen, har rett til å undervise i kristendomsfag. Han hevdet at en ateist ikke er skikket til denne undervisning, mens et levende menneske, som ennå søker, med god samvittighet bør kunne undervise i kristendom.

Harne i Lofoten

Striden om notfisket på Lofthavet ser ut til å bli skarpe-re enn noensinne før. Fiskerne har på masse møte i Stamsund og Henningsvær gått meget sterkt imot at noen får slippe til i Lofoten så tidlig som 5. mars, og det ble anbefalt å sette første dag til 19. mars. Fiskerne i Stamsund kritiserte det de kalte fjernstyringen fra Oslo. I en resolusjon som ble sendt til Fiskeridepartementet heter det blant annet: «Fiskernes kårne bør ikke misbruke fiskernes valgtillit. Det

vil fremtvinge et eget politisk parti for Nord-Norges fiskere, som vil forstå om nødvendig å bruke makt for å beholde livets rett til utøving av fiskerieraringen.»

I Henningsvær var det 420 fiskere til stede, og bare en fisker stemte mot resolusjonen, og i Stamsund var det enstemmighet blant de 300 fiskere om de fremsatte krav. Det ble pekt på at noten forstyrrer skreien under gytingen, og at den direkte og indirekte hindrer de andre bruksarter å slippe til.

Bønder i Cortina

Toralv Fanebust skriver i sitt utmerkede organ Jærens og Sandnes Avis:

Det ble bøndene fra Målselv og Trysil som hentet olympisk gull og heder til Norge. Og som jeg satt i veibussen og hørte Hegtun snakke over seg så tårene glimtet i øyenkroken på oss alle, da lovet jeg meg selv at dersom jeg var Norges Bondelag, da ville jeg forære Sverre Stenersen og Hallgeir Brenden hver sin årsgammel kvige av blått blod. Begge

kvigene skulle hete «Cortina»! og bli premieku og bjølleku. Og var jeg Norges Kjøtt- og Fleskesentral, ville jeg sende en do. do. «Cortinus»-okser til hver av kvigene. Men han Hallgeir ville jeg døpe om til Helgeir!

Var jeg Melkesentralen ville jeg sende merino saubukker. Og var jeg Ford jr. eller Bulganin sjøl, ville jeg gratulere med et par traktorer eller femsetere.

Var jeg derimot verdens eneste

Forts. side 3

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Høyesterettsadvokat Knut Blom — frister skjebnen

Idet bladet skal til å gå i trykken oppdager vi at høyesterettsadvokat Knut Blom i Morgenbladet nr. 45 gir sin kollega Mordt alvorlig på pelsen for at han har skrevet boken «Det urettferdige rettsoppgjør».

Etter å ha lest Blom skjønner vi godt at han må være kommet på feil hylle, han burde ha levd okkupasjons-årene i Polen, ikke i Norge. Hvis han da hadde fått overleve, hvilket var alt annet enn lett, ville sikkert oppholdet i «landet uten quislinger» ha lært ham større sans og evne til å skille mellom løgn og sannhet.

Det er nedslående at en man som høyesterettsadvokat Knut Blom nå etter 11 år løper rettssvikernes ærend. En mer nedslående er det at han fremdeles ikke forstår hvor uholdbart det er å skille ut et folkegruppe på 100 000 og ved et maktbud erklære dem som landsvikere. Om det ble prøvd på nytt, med en annen fraksjon

av vårt folk, det ville selvfølgelig bli det samme spektakkel. Så bunnrätten er ikke det norske folk at man kan telle opp landssvikere i titusenvis i slengen. Det hele er tåpelighet. Bare syke hjerner kunne utklekke en slik aksjon.

Vi rekker ikke noen nærmere analyse av Bloms artikkel i dag, og håpet om å kunne få ham på bedre tanker er ikke nevneverdig stort.

Vi kan bare bringe ham en hastig og høyst uærbødig hilsen og dunke ham på samvittighetens dør med følgende påminnelse:

Om NS sommeren 1939 hadde latt seg innskipe til f. eks. Australia, så hadde Norge og Knut Blom like fullt måttet gjennomleve de samme ydmykende okkupasjonsår fra 1940 til 1945, og bare kommet enda verre fra det. NS var absolutt uten skyld for hva som hendte vårt land av skam og skade under den 2. verdenskrig.

Dette nummer av Folk og Land — † Høyesterettsadvokat Paul gikk i trykken tirsdag.

Dovenskap, som real, tærer fortere enn arbeidet, etter ut, mens den brukte tid alltid er blank.

Benjamin Franklin.

KNUT HOLM
i Morgenbladet

Det urettferdige
rettsoppgjør

Hvem har ansvaret

for at samholdet i vårt folk er satt over styr? Hvem andre skulle det være enn rett

Sine meningers mot

Ja, hvor mange er det som har det. Vi har nylig fått en prøve derpå, idet av 13 mann, som sendte en skrivelse til Stortinget, forlangte de 11 å få sine navn og underskrifter strøket av denne henvendelse. Nu tror jeg ikke at der herpå kan bygges noen statistikk. Jeg tror tvertimot at minst 50 pst. av alle nordmenn er så rakryggede, at de har sine meningers mot, ja muligens enda mange fler. Jeg anser ikke folk, som ikke har sine meningers mot, for gentlemen. Engländerne kaller dem the others, og blant dem bør også de foran nevnte 11 plasseres. Jeg har den dypeste mistillit til slike folk og vil ikke kunne gi dem min stemme, selv om de blir foreslått kumulerte på de forskjellige partilister under valg til stat eller kommune, eller andre tillitsverv. Man bør legge vel

merke til slike folk, om de skulle forsøke å få sine navn smuglet inn på en partiliste, og deretter stryke deres navn på den stemmeseddel som man selv avleverer, etter å ha erstattet denne med mere pålitelige navn. Etter hvert som dette blir håndhevet, vil man kune lære opp folk til å ha sine meningers mot. De vil etterhånden kunne forstå, at det farligste de kan innlate seg på, at de ikke har sine meningers mot, hva enten de gjør dette skriftlig eller muntlig. Har de på den måten mistet sine urvelgeres tillit, vil ethvert forsøk på å reparere dette være håpløst, uansett hvilke unnskyldninger eller bortforklaringer med eller uten dobbelt bunn, de måtte komme med etterpå.

Oslo 13/2 1956.

GUSTAV HEBER.

Når blir den svenske utredning å få kjøpt?

Vi retter spørsmålet til forbundssekretær Grønstad, som svarer:

— Etter planen var det meningen at boken skulle bli å få kjøpt i umiddelbar tilslutning til Landsledermøtet på Hamar den 29. februar. Isvanskelighetene i Botniska Viken ser imidlertid ut til å skulle spille oss et kjedelig puss. Utredningen er nemlig trykt på Instituttets faste trykkeri i Helsingfors, og alt var klappet og klart for avsendelsen av det antall bøker som skulle til Norge. Selvsamme dag da bokkolliene skulle leveres på dampskipskaien i Helsingfors, ble båtforbindelsen med Sverige innstillet, og slik er situasjonen ennå i dag. Når isen går opp og forbindelsen kan ta til igjen, kan bli et spørsmål. På grunn av godsmengden gis livsviktige varer prioritet på de finske jernbaner, og da utredningen — på tross av vårt avvikende syn — ikke blir ansett som livsviktig av finnene, beror det for Norge bestemt kvantum fremdeles på et pakkedepot i Helsingfors.

— Hva kommer hovedutredningen til å koste?

— I Stockholm koster den 28 svenske kroner. Her i Norge skal vi søke å holde en pris — inkl. omsetningsavgiften — av 30 norske kroner, altså ca. 12 a 13 kroner under hva det forlanges i Sverige. 30 norske kroner er selvsagt mange penger, men visste man hvilket arbeid som ligger i å utredne et så stort og komplisert spørsmål som dette, så blir denne prisen likevel en liten belastning på den enkelte. Man får i et hvert fall full valuta, og det bør være en selvfølge at enhver interessert ser seg utvalgt til å utredne et så stort og komplisert spørsmål som dette.

bergs utdrag av utredningen, og inntreffer ikke også her noe ekstraordinært, så skulle vi ha denne ekstrakten ferdig i betimelig tid før møtet på Hamar.

Dessverre får vi ikke med værgudene, som i år i en særlig grad ser ut til å vise seg fra den minst elskverdige side. Vi må be om at man viser oss litt overbærenhet når det gjelder selve hovedutredningen. Det viktigste er jo at den er avgitt. De som har bestilt den hos oss i Forbundet, skal få den så snart som overhodet mulig. Videre melding skal bli gitt gjennom avisen.

— Hva kommer hovedutredningen til å koste?

— I Stockholm koster den 28 svenske kroner. Her i Norge skal vi søke å holde en pris — inkl. omsetningsavgiften — av 30 norske kroner, altså ca. 12 a 13 kroner under hva det forlanges i Sverige. 30 norske kroner er selvsagt mange penger, men visste man hvilket arbeid som ligger i å utredne et så stort og komplisert spørsmål som dette, så blir denne prisen likevel en liten belastning på den enkelte. Man får i et hvert fall full valuta, og det bør være en selvfølge at enhver interessert ser seg utvalgt til å utredne et så stort og komplisert spørsmål som dette.

Apropos HAMSUN

tillater jeg meg å servere et klipp fra Arbeidebladet for noen tid tilbake, hvor den drabelige Dorian Red er ute og bjeffer i anledning den smekk Ilja Ehrenburg ga 109 små «norske» pennehelter, som fant det opportunt å være med i hylekoret mot Hamsun:

«ÅPENT BREVKORT TIL ILJA EHRENBURG.

Ilja Ehrenburg avfeier like flott som kynisk de 109 norske forfatters svar på hans henvendelse med å si, at en eneste Knut Hamsun er mer verd enn alle disse 109.

Von Ehrenburg — von Ehrenburg, De er en mektig kar, dog gir De selv oss usle små et helt oppriktig svar. At Deres syn på dagens strid er både frisk og samsunn, det fremgår best av hyldesten De høflig gir herr Hamsun.

Von Ehrenburg — von Ehrenburg, hva vil nå Stalin si? Tenk om han skulle komme med et lite dementi?

Kan hende pappa Josefs store tillit til Dem brister? Han vet at her i Norge har vi aldri tålt nazister.

Von Ehrenburg — von Ehrenburg, De er et stort geni, hva teller så talentene, de stakkars 109.

Men svaret, som De sendte dem var meget likt en pøbels. De minner rent uhyggelig — ja, om en viss herr Gøbbels.

Dorian Red.»

At den nest siste linje i dette eleverte produkt kunne ramme herr Grobian selv som en boomerang, var han vel ikke oppmerksom på dengang, da det gjaldt å holde seg frampå og trampe på annerledes tenkende, som alt lå i støvet. Men kanskje han blir det nå, etter at Hamsun på ny er kåret til dikterkonge.

Det kunne for øvrig være interessant å vite, hvem de 109 «talenter» var. Hvis det omsider er gått en prås opp for dem og

Responsum och utredning i Den norska rättsuppgjørelsen

Det verk som er utgitt av Institutet för Offentlig och Internationell Rätt er delt i fem hovedavsnitt.

Første avsnitt omhandler vår straffelovs § 86 og landssvikanordningen.

Annet avsnitt omhandler først det folkerettslige krigsbegrep etter Haagkonvensjonen. Deretter følger en gjennomgåelse og vurdering av hendelsesforløpet i Norge i april 1940, og det samme når det gjelder kapitulasjonen og kapulasjonens følger. Videre behandles på den ene side eksilregjeringens krigsdeltagelse og på den annen side hvorledes forræderiparagrafen (str.l. § 86) ble tillempet etter behovet (!)

Tredje avsnitt omhandler okkupasjonens folkerettslige side. Først gjennomgås de regler som etter Haagkonvensjonen gjelder når et land er okkupert (landkriksreglementet). Herunder gis en utredning av borgernes lydighetsplikt mot okkupanten, statsorganenes stilling under okkupasjonen, de lovlige statsmaktens (altså her den flyktede regjeringens) myndighet over det okkuperte område, okkupantens lovgivningsrett, virkningen av kollisjoner mellom landets lover og okkupantens lover, og til slutt virkningen av okkupantens makt- og myndighetsoverskridelser.

Fjerde avsnitt omhandler først hvordan «landssvik»-lovgivningen ble gitt tilbakevirkende kraft tross Grunnlovens § 97, som sier at «Ingen lov må gis tilbakevirkende kraft». I neste punkt fastslås hvordan «landssvik-begrepet» ble utformet etter 1945, og hvordan myndighetene gjennom landssvikanordningen klarte å komme utenom at en handling må være rettsstridig for å være straffbar, og til slutt hvordan prinsippet om lik behandling av alle borgere ble skutt til side.

Femte avsnitt omhandler de svenske borgere som ble dømt i Norge etter landssvikanordningen.

Boken avsluttes med et sammendrag på engelsk på 11 sider.

De måtte ha forstått!

Paal Berg & Co. går den moralske bankerott i møte. De var drevne og vel ansette jurister, som lot seg bruke i et politisk oppgjør. De måtte ha forstått at i det lange løp lønner det seg aldri å svike sitt fag (vitenskap), jussen, for å oppnå tvilsomme laurbær av politikerne. En slik herlighet og glede visner fort. Allerede etter ti år går de herrer omkring med narrebjeller rundt

plante, som har vokset opp, og hvis ypperste blomster sprer sin ulidelige stank over landet. De borgerlige politikere er vergeløse gjennom felles-programmet.

Det var disse ting vi i sin tid forsto, da vi skuttet oss til NS og Quisling i 1933. Nemlig at nye folk måtte til, at de gamle politikere var ferdige, hvis det ikke skulle gå galt med Norge.

Vår offervillige kamp ble det svøttet på også før 9. april 1940.

fortere enn arbeidet sliter ut, mens den brukte alltid er borte. Benjamin Franklin.

KNUT HOLM
i Morgenbladet

Det urettferdige rettsoppgjør

Til advokat Knut Bloms anmeldelse av min bok og spesielt til hans uttalelse om, at avsnittet om dommer Solem inneholder «forvrengning av kjensgjerningene» ønsker jeg å opplyse at jeg i teksten har gitt de kjensgjerninger som påberopes og som beror på skriftlig bevis. Disse kjensgjerninger er ikke korrekt eller fullstendig referert av advokat Blom.

Til hans overskrift «Forvirring» ber jeg om at man leser boken og så overveier hvor forvirringen er størst. Det er vel vel advokat Blom ønsker å hindre ved den form han har gitt sin anmeldelse.

H. KIÆR MORDT.

Endelig

Odelstinget har vedtatt at syketrygden skal omfatte alle. I dag står 10 prosent utenfor. Utvidelsen gjelder fra 1. juli.

Terminliste

19.—23. mars: Vestlandske bondestemna i Bergen.

9. juni: Stor fest på Gjøvik i anledning «Skibladder»s 100 års jubileum.

Velferdsstaten

Det er en illusjon å tro at en pris- og lønnsøkning vil føre til høyere levestandard.

Handelsminister Arne Skaug under finansdebatten i Stortinget.

«Intet annet enn det frie ord kan frelse mennesket og fri vår jord.»
Arnulf Øverland.

At han etter 1945 deltok aktivt i forfølgelsen av NS var ham derimot til liten ære.

Hvem har ansvaret

for at samholdet i vårt folk er satt over styr? Hvem andre skulle det være enn retts-svikerne?

Mellom venner

— Det er satt i gang innsamling av penger til reisning av en bauta til minne om kronprinsesse Märtha. Enda er det ikke i orden med det planlagte minnesmerke over dronning Maud. Snorrebauten ble revet ned. Monumentet til minne om fedrene på Eidsvoll haster det vil ikke med. Norge har ikke rotet med denne sak i mere enn 142 år. Det var viktigere at krigshelten Roosevelt omgående fikk plass nede ved Nesodderfjæra i Oslo.

— En av dem som ble uvetting behandlet under det såkalte «rettsoppgjør» var direktør Alex Christiansen, Horten. Fra hans hånd ventes nå en bok som heter «Makt er ikke rett». Det er godt at oppklaringstjenesten fungerer og stadig blir bedre.

— Ingeniør S. F. Moe har slått seg ned på Svartskog. Arbeider som spesialist i fjellsprenghninger.

— Vi søker kontakt med lærer Nils Husøy fra Romsdal. Hvor er han? Hvilken adresse har han?

— Hvorfor regjeres vi så dårlig? Er det gullkalven som har slått det norske folk med blindhet?

— Som leserne forlengst er vitende om har den 20. sovjetkongress styrtet Stalins avguds-bilde i grus, og dagspressen var meget rask med sine referater fra øst, bortsett fra «Friheten».

— På besøk i Oslo denne uke: Rektor Sigurd Saxlund og frue, Justøya.

— I dag ville det ta 24 minutter å angripe København fra nærmeste russiske flyplass.

— Taleflommen under årets finansdebatt i Stortinget ble ikke avstengt før etter 17 timer.

— Redaktør Per Thomsen har i en utmerket aviskronikk fastslått at «din vilje ligger i Sta-

bli et spørsmål. På grunn av godsmengden gis livsviktige varer prioritet på de finske jernbaner, og da utredningen — på tross av vårt avvikende syn — ikke blir ansett som livsviktig av finnene, beror det for Norge bestemte kvantum fremmedvarer. I tillegg til pakkeposten fikk vi imidlertid forut for transportstoppen en håndfull eksemplarer til Oslo. Disse har vi da foreløbig måttet manøvrere med så godt som mulig. Bl. a. måtte vi reservere et eksemplar for Stortingets Presidensskap og et for Justisdepartementet. Motsatt oppfatningen på visse hold arbeider vi nemlig med helt åpne kort, og det var jo en selvfølge at vi i første rekke tilgode så våre høyeste myndigheter.

Ellers har vi måttet trosse omkostningene og bedt om å få sendt 200 ekspl. pr. fly. Dette partiet venter vi her så å si hvert øyeblikk. Men selv dette rekker ikke engang til forhåndsbestillingene. Vi har bare å håpe på værersslag og at trafikken over Botniska Viken kommer i gang igjen, slik at vi om mulig kan starte salget umiddelbart etter Hamar-møtet.

Ellers har vi i øyeblikket under trykning i Norge den norske oversettelse av professor Sund-

vi søke å holde en pris — inkl. omsetningsavgiften — av 30 norske kroner, altså ca. 12 a 13 kroner under hva det forlanges i Sverige. 30 norske kroner er selvsagt mange penger, men visste man hvilken arbeid som ligger i å bringe disse pengene på den rene med hva man får i hende, så blir denne prisen likevel en liten belastning på den enkelte. Man får i et hvert fall full valuta, og det bør være en selvfølge at enhver interessert ser seg utvei til å anskaffe hovedutredningen.

— Enn utdraget? Hva vil det komme på?

— Utdraget blir noe mer omfattende enn hva vi opprinnelig hadde regnet med, men vi tror likevel å skulle kunne holde en pris av kr. 2— (inkl. oms. avgift og forsendelse). Utdraget er en smakebit, beregnet på å gi mer smak. Det burde inn i hvert hjem i landet. Leser man først det, får man lyst på hovedutredningen, og har man så lest den, ja, — da har man ervervet seg adskillig viten.

Det vil anbefale seg at man sender Forbundet et beløp, ledsaget av en adresseliste, så vil vi herfra besørge forsendelsen.

Også om dette vil det bli gitt melding gjennom avisen.

Krisen i Midt-østen

Fylkesmann Trygve Lie holdt 7. ds. foredrag i Nobelinstituttet i Oslo om Midt-Østen, og uttalte herunder at det er araberstatene som har hovedskylden for den spente situasjon, likesom det er araberstatenes vedvarende uforsonlige holdning mot Israel som mest bidrar til å hindre en freds-slutning.

Foredraget ble mottatt med

sterk applaus fra den meget tallrike og ganske sikkert distingverte forsamling. Hvilket viser at selv de distingverte ikke alltid er så godt orientert som de burde være.

De faktiske forhold om Midt-Østen er nemlig disse:

Jødene har gjennom århund-

Forts. side 4

tens lomme». I det demokratiske pleiehjem hvor vi alle er stappet inn heter det «Hvis du bare vil slipper du å bli tvunget». Det blir omtrent som i Tyskland under Hitler: «Der Führer denkt für uns».

— Hver eneste svenske som kjøper margarin i Norge får en

Ingenting er så lett at det ikke blir vanskelig, hvis du gjør det med ulyst.

Terents.

presang på 6 kroner pr. kilo av vår rikholdige statskasse!

— Man kan bruke valuta til å kjøpe russiske biler. Det er lovlig. Men bruker man valuta til andre biler, da er man såkalt valutavindler!

— Hemmeligheten ved å bære en stoffkåpe er å virke som om man bærer mink.

— Tross all skilsmissestatistikk er ekteskapet fremdeles like populært (!), leser vi i et amerikansk tidsskrift.

— Østblokk-landene driver energisk fiskeri-offensiv i Nord-At-

lant. I Norge har herr Grobrian selv som en boomerang, var han vel ikke oppmerksom på dengang, da det gjaldt å holde seg frampå og trampe på annerledes tenkende, som alt lå i støvet. Men kanskje han blir det nå, etter at Ham-sui på ny er kåret til dikter-konge.

Det kunne for øvrig være interessant å vite, hvem de 109 «talenter» var. Hvis det omsider er gått en prås opp for dem også, har de kanskje ond smak i munnen.

Th. Ø.

TI SINTE ORD.
kan gjøre mer skade enn tusen gode ord kan reparere.

På høg tid

Stortingsmann Lars Ramndal, formannen i justisnemnda, har kome med privat lovforslag om eit tillegg til lova om personnamn, slik at det blir opna høve til å bytte etternamn for ein mann som gifter seg med ei kvinne med odelsrett og som saman med henne overtar garden ved odel.

Nord-Norge og telefonen

Få steder trenger man mer til telefon enn i Nord-Norge. Likevel er det minst 10 000 på ventelistene. Vi syns at tålmodigheten må ha en grense. Staten ledes så usselt at nye menn må settes inn, eller oppgaven overlates til private.

lanteren. 350 fartøyer med motorskip er i arbeide. Neste år ventes en utvidelse til 500.

— Eggforbruket i Oslo er blitt flerdoblet på kort tid.

— Etter Sonjas is-show på Jordal i Oslo var nettobeløpet til Oslo kommune ca. 44 000 kr.

Hvis Moses hadde vært medlem av en komite, ville Israels barn fremdeles ha oppholdt seg i Egypt.
Roland Dangerfield.

Paal Berg & Co. går den moralske bankerott i møte. De var drevne og vel ansette jurister, som lot seg bruke i et politisk oppgjør. De måtte ha forstått at i det lange løp lønner det seg aldri å svike sitt fag (vitenskap), jussen, for å oppnå tvilsomme laurbær av politikerne. En slik herlighet og glede visner fort. Allerede etter ti år går de herrer omkring med narrebjeller rundt halsen, og skammen vil følge dem inn i graven. Ja, hva skal man si om jurister som rettssvikere? Med den beste vilje er det ikke mulig å bygge opp noe forsvar for dem. De har med viten og vilje gjort vold mot det de er forpliktet til å verge, nemlig rettsstaten. Det er en langt verre forbrytelse, når den begås av folk med en lang utdannelse og erfaring, enn av en hvilken som helst Løberg. Man kan nemlig ikke forlange noen «folkets rettsfølelse», når de menn, som måtte ha forstått sviker og bygger opp et kvasi-juridisk grunnlag, og kirken gir det moralsk velsignelse.

Vi ønsker selvsagt ikke noen rettssak mot disse fallerte gamle skygger eller deres oppdragsgivere. De går i graven i tur og orden til evig glemsel og skam. Nu og da er det mulig at de må hentes frem, til advarsel og skrekk for vordende jurister, prester og politikere.

At kirken og jussen har slått seg sammen tidligere for å fremme politiske formål er velkjent, men man håper jo alltid at det skal gå fremover med sivilisasjonen. Hva nytter det med A-pakt og våpenhjelp, når det folkehjem man skal verge er rettslig møllspist og idealismen død? Er det levestandarden man skal ofre livet for, hvis krigen skulle komme?

Nei, saken er ganske enkelt den at den politiske junta, som i dag regjerer Norge, må før eller senere feies bort. Den er vokset opp i en søledam, gjødslet med proletarietets diktatur, med militærnekting og programforpliktende forræderi, så overrislet med patriotisme, rettssvik, levestandard og skatteflåere samt inflasjon. Det er i sannhet blitt en nydelig

— Til tross for den sterke folkeflukten fra bygdene har jordbruksproduksjonen i Norge økt ganske sterkt i de siste årene. I 1954/55 lå produksjonen pr. årsverk omtrent 60 pst. høyere enn i 1947/48. De sterke investeringer i teknisk utstyr er en av årsakene

plante, som har vokset opp, og hvis ypperste blomster sprer sin ulidelige stank over landet. De borgerlige politikere er vergeløse gjennom felles-programmet.

Det var disse ting vi i sin tid forsto, da vi sluttet oss til NS og Quisling i 1933. Nemlig at nye folk måtte til, at de gamle politikere var ferdige, hvis det ikke skulle gå galt med Norge.

Vår offervillige kamp ble det spyttet på også før 9. april 1940. At man skulle gå så langt, at man i borgerlig-marxistisk forening dømte oss som forrædere i 1945 ved hjelp av det rettsapparat som var landets siste vern mot overgrep fra Statens side — hadde vi ikke tenkt.

Nu ligger hele borgerskapet som det har redet. Der er meget som skal sones, egoismen som påførte oss de marxistiske strømninger. Profittbegjæret under krigen, som Arbeiderpartiet ga av-lad for, hvis deres egne ble straffefrie, og de borgerlige jurister lot seg låne ut til å forfølge alle anti-marxister.

Når vi fortsatt kjemper for å tilintetgjøre det såkalte rettsoppgjør, er det ikke så meget for de ulovlig og urettferdig dømtes skyld, som for samfunnet. Det er en kamp mot bolsjeviseringen av det norske rettsapparat, mot villkårsstyret.

Jurister som ikke gjorde seg medskyldige i 1945 og den unge garde med juridisk embetseksamen etter den tid har nu anledning til å sette tingene på plass. Tiden er nu inne til å danne en juristgruppe av ukompromitterte som tar for seg «rettsoppgjøret» og dets «lovlighet». Hele den norske juriststand seller med lik i lasten, så lenge dette ikke blir gjort. Der skal en herlig rennessesfest til, for å avvaske den skamplott som en del jurister av 1945 påførte sin stand og sitt land. Tiden er nu inne, før det neste valg. La ingen politiker mere slippe til, som gikk god for rettsoppgjøret og Landssvikanordningen. Fei vekk de jurister som ble belønnet med embeter for å svike sitt kall. Skaff ren luft, det er den eneste levestandard som det er verd å kjempe for.

H. F. K.

til denne produktivitetsøkningen. Det er få land i Europa som har et sterkere mekanisert jordbruk enn Norge.

— I USA har man regnet ut at det ikke er mer enn om lag 100 meter gate eller vei for hver bil.

— Fire tømmermenn fra Vefsn

FOLK og LAND

Det viktigste stoff i bladets nr. 7 og nr. 8, medregnet presentasjonen av de svenske rettslærde (med bilder) er utgitt i nytt opplag.

Innsend omgående din bestilling!

Særtrykket koster 10 øre pr. eksp. Send samtidig betalingen, helst over postgiro nr. 16450. For eksemplarer som etter innsendte navnelister (med påførte adresser) postlegges fra Forbundets kontor, betales inklusiv porto 25 øre pr. stykk.

LANDSLEDERMØTE

for Forbundet for Sosial Oppreisning vil bli avholdt
onsdag den 29. februar 1956 kl. 12

i «Håndverkeren»s lokaler, Østre gate 61, Hamar.

Landsledelsen består av forbundsstyret, fylkes- og/eller distriktstillsitsmennene, samt inntil 5 spesielt oppnevnte representanter fra hvert fylke. Andre vil ha adgang til møtet mot framvisning av medlemskort for 1956 (som evt. kan løses ved inngangen) eller mot bevis for bidrag ytet i 1955/56.

Til behandling foreligger: 1. Årsberetning. 2. Regnskap 1955. 3. Budsjett 1956. 4. Valg. 5. Tid og sted for neste møte. 6. Eventuelt. Etter en pause vil Elvind Blehr kl. 16.30 gi meddelelse om den svenske utredning «Den norske rettsuppgørelsen». Deretter fellesmiddag i «Håndverkeren»s restaurant.

På grunn av spesielle forhold har dette møte måttet berømmes med meget kort frist. En vil derfor be om at de som akter å møte og som vil delta i fellesmiddagen (kr. 16.— + 10 %) godhetsfullt omgående melder dette skriftlig til Forbundets sekretariat, boks 3214, Oslo.

Med henblikk på plassforholdene på stedet vil en tilråde at de som må overnatte og ikke kan sikre seg privat innkvartering, snarest sørger for å reservere seg hotell-rom.

Innkvarteringsnemnda, boks 144, Hamar, vil om det ønskes være behjelpelig.

Send i tilfelle straks skriftlig bestilling til den anførte adresse, angi for hvilket tidsrom plass ønskes tinget, og skriv tydelig navn og poststed hvortil svar skal sendes. For anvisning av bestilte rom vil komiteen ha en representant til stede på Grand Hotell (vis a vis jernb.st.) dagen før møtedagen kl. 17—21 og selve møtedagen kl. 9—11.30.

Værelsebestilling og middagstegning er bindende.

For dem som savner anledning til å delta i Hamar-møtet, gjør

Den nye jordlova

Den 18. mars 1955 fekk me ei ny jordlov. Denne lova løyser frå 1. januar i år av jordlova av 22. juni 1928, med andre ord set den ut av kraft. Desse to lovene er reine kontrastar, det vil seie, dei har stikk motsett syn på saka. Det som er sams, er at samfunnet i både tilfelle hev rett å oreigne frå privat eiga for å nå desse stikk motsette mål. Det er berre det, at den private eigedomsretten er endå fleire hakk innsnevra no. I lova av 22. juni 1928 skulle eigedomsretten tene til å gjeve byggsfolk eigedomsrett — og det var bra — men den skulle også tene til å dele opp jordgods så det vart høve til å byggje opp nye heimmar, nye småbruk. I den tid hadde altså småbrukarrørsla enno det store tak på samfunnet. Denne lova av 1928 var ei fårleg lov. Sers fårleg for jordbruket med omsyn til oppdeling av gardsbruka. — Når det ikkje gjekk verre enn det gjorde, er det sunt vett hjå jordstyra å takke. Mitt inntrykk er at det var Vestlandet som fekk største skaden og største oppdelinga. Vissa då i førstninga. Sia ordna folkemeininga resten.

Den nye lova har fått si prinsipielle utforming etter denne folkemeining som lova av 1928 skapte, nemleg at det er galt å dele opp i for små bruk, men den nye lova gjeng utrueleg mykje lenger. Lova gjev samfunnet forkjøpsrett til all jord som er til sals med undantak frå far til son og i allernæraste rekkefylgje i opp- og nedstigande slekt. No er det altså staten si mening, at bruka skal slåast i hop, so det vert større brukseiningar. Bygdene skal bli meir griskrendte. Den tilleggsjord til dyrking som finst i bygdene, iallfal her vest, kan utvide dei enkelte bruk noko; men det er svært overvurdert med denne dyrkingsjorda. Ein skal vere glad, om det vert dyrka so mykje nytt, som det årlegars vert nytta, og må nyttast dyrka jord til leikeplassar, vegar og mykje meir. Det skal knipe med det, sjølv om staten no er svært raus med dyrkingstilskota. Den nye lova har noko strengare regler mot vanhevd av jord enn lova av 1928. Men endå vert det mødeleg for jordstyra å nå nokon veg mot likegyldige eigarar — til dels riks folk — som let gode garden forfalle. Den nedstemte lova er radikal med omsyn til oretgning og den private eigedomsrett. Ein kan segje det bør gåast varsamt fram. Over store deler av vårt land er det gamal tradisjon, gamal ættekjensle som gjer at bruka vert drevne og oftast drevne godt.

Fell denne bort, dett også inn-

rar. Det vert mykje papir og lite resultat etter den nye lova også. Det vil ta lange tider før ein ser noko endring i bygdemiljøet for skuld den nye jordlova. Ein kan vere sikker på at sal av gardar vert innskrenka når det gjeld sal utenom odel. Det er dei som det er mest av. Ein kan rekna med, at tungbrukte bruk kjem til å freiste å nytte lova for å få tak i meir lettdreven jord for å leggje den tungbrukte øyde. — Det er ting inga lov kan hindre.

Lova er radikal med omsyn til oretgning og den private eigedomsrett. Ein kan segje det bør gåast varsamt fram. Over store deler av vårt land er det gamal tradisjon, gamal ættekjensle som gjer at bruka vert drevne og oftast drevne godt.

Fell denne bort, dett også inn-

marksgjerda ned. Den nye lov gjev inntrykk av å vilje samfunnet sitt beste på lang sikt. Meir jamnstore jordbrukseiningar vil le slå beina unda denne øydelegjande gruppedeling i organisasjonen. Lova burde ha ein paragraf til som slo fast, at bruk måtte ha over 10 dekar jord for å kunne reknast som småbruk. Det som er under er støttebruk. No vel, denne lova kjem likevel til å verke i den leid at det vert klårare kva som verkeleg er ein jordbrukseining. Det er største gode ved lova. Det er i tilfelle ei uvurderleg gode for bondestanden.

Det som er mindre bra er dei overbefolkta landbruksselskapa. Der vil gå ganske god tid før dei når i den store vårvinna.

ADOLF AASE i Nationen.

Bønder i Cortina

Forts. fra side 1

produsent av Silosvans, så skjønner du resten, var jeg J. W. Cap-pelen, så sendte jeg Grimberg, og var jeg Gyldendal, så var jeg vel ikke fanten verre?

Som tekstilfabrikant ville jeg vel sende nye flagg til flaggstengene, eller kamgarnsdress til kara sjøl. Som annen industriherre ville jeg sende kjøleskap eller barnevogner, enkle eller doble etter fruene ønsker osv. osv.

Men etter som jeg bare er Bustefan, tar jeg det jeg har og sender verdens frieste blad fortløpende og overlater til hver især å følge mitt gode eksempel og hitte på tilsvarende nasjonalgaver, hver etter sin habitus. For det var ikke ene og alene for seg selv og sin barndomsbygd de satte

alle klutene så effektivt til i Cortina, de kastet glans over vårt kjære, gamle, evigunge Norge, og de satset under ett for alle oss som aldeles i utrensmål forsøkte å skjule at vi felte gledestårer og fikk klump i halsen da Hegtun snakket over seg som sagt.

Og la så de gledelige overraskelsers tid være inne — etter som den ene store gleden er de mange små gleder vel verd, ikke som betaling, men som en hjertelig belønning.

Brukte tur-ski

med staver kjøpes Henv. telf. 37 76 96, Oslo.

Velferdsstaten

En arbeider i Trøndelag har et rom på 7 kvadratmeter til seg og familien, kone og tre barn. Han

Utkommet er:

«Justus Vericultor»

DEN NORSKE KAPITULASJON
ved Forsvarets Overkommando 10/6 40
og
KRIGFØRINGSPROBLEMET
1940/45

sub specie veritatis.

ifølge foreliggende kjensgjerninger og uttalelser fra kompetente hold.

Pris kr. 5.—.

Fåes i Kierschows gate 5, I, og i Teatergaten 6
(H. Johannesen).

Gartneriarbeider

får post fra ca. 15. mars ved gartneri i Lier. Eget kosthold, event. middag. Godt værelse. Tariff lønn.

BJARNE SØRUM, Reistad pr. Drammen.

Fin torvmuld

Bestilling på torvmuld for levering 1956 mottas nu. Bladets abonnenter kan gjøre regning med å få torvmulden for kr. 10 pr. kbm. pluss frakt, men håper da til gjengjeld å kunne kvittere for et beløp til Forbundet for Sosial Oppreisning, som tilsvare minst kr. 1.50 pr. kbm.

Tar også imot bestilling på plankebjerk med god torvklump. Har levert bjerker helt opp til 7 m høye, og de har greidd seg bra.

Thorleif Gran

Telefon Sande 244.
Sande i Vestfold.

Radio

billig til salgs. Billett mrk. «Standard i full orden», men med gammel skala.

Alle

pengeforsendelser til Folk og Land bes sendt til Folk og Lands ekspedisjon, Benytt giro 16450.

Folk og Lands kass.

Tilbake hustømmer

Et parti rundhøvlet tømmer — passende 2 etasj. hus 8 x 12 m. Fin grovt tømmer. Eksp. anviser.

Mjølvald Kafé

Brundbu, Hadeland
Anbefales

Benytt

HÅNSKOMAKEREN

Neuberggt. 15, Oslo

Garantert fagarbeid

Det er en skam at
Folk og Land ikke har
20000 abonnenter

Karl Seeland

Innkvartering, sharest sørger for å reservere seg hotell-rom, vil om det ønskes være behjelpelig.

Send i tilfelle straks skriftlig bestilling til den anførte adresse, angi for hvilket tidsrom plass ønskes tinget, og skriv tydelig navn og poststed hvortil svar skal sendes. For anvisning av bestilte rom vil komiteen ha en representant til stede på Grand Hotell (vis a vis jernb.st.) dagen før møtedagen kl. 17—21 og selve møtedagen kl. 9—11.30.

Værelsebestilling og middagstegning er bindende.

For dem som savner anledning til å delta i Hamar-møtet, gjør man oppmerksom på at det er Forbundsledelsens hensikt i umiddelbar rekkefølge etterpå å arrangere møter innen de forskjellige fylkesdistrikter. Meddelelse om tid og sted for disse møter vil senere bli gitt gjennom Folk og Land.

NB! Vær av den godhet å bistå oss ved å sende møteunderretning og rombestilling mest mulig omgående!

FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING
På vegne av Forbundsstyret
Sekretariatet.

Til Forbundets medlemmer.

Fra 1. februar sender Forbundets kassakontor pr. brev ut giroblanketter for innfordring av medlemskontingenten for 1956. Vær så vennlig å sende inn skyldig kontingent så snart De mottar blanketten. Vi hadde betydelige ekstraordinære uttellingene allerede i månedens første halvdel. En rask remisse vil være oss til stor hjelp.

Forbundskassereren.

SAMBANDSTRYKKERIET A.S

Den årlige generalforsamling avholdes onsdag 29. februar 1956 kl. 11 på «Håndverkeren», Østregt. 61, Hamar. Til behandling:

Regnskap.
Valg.
Eventuelt.

STYRET.

er klar med monteringen av en større norsk tømmerhytte for en brite, som gjennom mange år har fisket i Norge. Han var blitt så glad i den typiske norske byg-

ningsformen, at han fikk laget et praktseksemplar som først ble reist i Vefsn. Hytta ble deretter demontert og ført til Aberdeen.

— Ennu er ikke alle jomsvikinger døde. Det har Kolbjørn Nedrud på Gjøvik bevist i vinter, forteller Samhold. Helt til den 23. januar tok han nemlig sin daglige dukkert i Mjøsa. Da la isen seg, og det ble for meget bryderi å holde åpen råk for å fortsette badningen.

— Det er kommet forespørsel til verksteder i Sunnhordland om

Ein skal vere glad, om det vert dyrka so mykje nytt, som det årlegårs vert nytta, og må nyttast dyrka jord til leikeplassar, vegar og mykje meir. Det skal knipe med det, sjølv om staten no er svært raus med dyrkingstilskota. Den nye lova har noko strengare regler mot vanhevd av jord enn lova av 1928. Men endå vert det mødeleg for jordstyra å nå nokon veg mot likegyldige eigarar — til dels riks folk — som let gode gardar forfalla. Den nedstemmande verknad desse våre hevda bruk har på vyrdnaden for landbruket er voldsomt kostbart for samfunnet.

Eg veit kor kronglete det var etter den gamle jordlov for jordstyret å nå nokon veg med desse vanskelege og likeglade jordeiga-

Fest deg aldri ved en fornærmelse, for det skaper bare hat og bitterhet.

Det er i bagateller og når man ikke passer på seg selv at man best viser sin karakter.

Schopenhauer.

Livet, kjære venner, er som en japansk vifte, akkurat hvorfor kan jeg ikke erindre i øyeblikket.

Oscar Wilde.

bygging av fiskebåter til Færøyene. Det har vært tale om fiskebåter av stål og omkring 100 fot. En representant for Færøyene har vært og konferert om kontrahering, men noen avgjørelse er ennå ikke tatt.

— Kong Ibn Saud av Saudi-Arabia har i Milano kjøpt et middagsservice i sølv for 200 personer. Det veier ikke mindre enn 1 tonn.

Borgermester J. B. Haynes, Boston, som er medlem av president Eisenhowers rådgivende forsvarskomite, sier at Sovjet har fremstillet et rakettvåpen med en så fryktelig ødelegelsessevne, at det amerikanske sivilforsvar er blitt foreldet. Raketten, som har atomtenning, kan nå Boston på en halv time.

Velferdsstaten

En arbeider i Trøndelag har et rom på 7 kvadratmeter til seg og familien, kone og tre barn. Han fant at det var uholdbart, bygget en tomt og slet både sent og tidlig med å felle tømmer i egen skog. Han drev selv på et sagbruk og fikk saget opp tømmeret. Selv gjorde han trearbeidet inklusive fabrikkasjonen av vinduer og dører. Han klarte kort sagt alt på egen hånd. Men så kom Gerhardsen med sine pris- og rasjoneringsinspektører på kontroll før mannen hadde fått byggetillatelse. Det ble politianmeldelse, en bot på 500 kroner og en inndragning på samme beløp. Da mannen ikke vedtok, kom han for retten, og velferdsstatens representant møtte også her, i form av aktor. Han uttalte: «Etter loven er det ikke den enkelte person som nu kan ta sin spesielle boligsituasjon opp til vurdering og finne ut at nå må jeg bygge. Det er Staten som har overtatt denne vurdering av bestemmelsesrett for den enkelte.»

Heime og ute

— Det ble ny rekord: 9,6 millioner hektoliter storsild.
— Nehrus Norges-besøk i år blir det ikke noe av.
— Folketallet på jorden er p. t. 2774 millioner.
Skurlasten dyrere: Går opp ca. 35 kr. pr. standard.
— Antikommunistene i Ungarn frykter nye forfølgelser.
— Sandefjord: «Thorsholm» deler ut 20 prosent.
— Edvard Just, tysk fysiker, tror ikke på Halden-prosjektet.
— Legene sier at Eisenhower gjerne kan la seg gjenvælge.
— Frankrike vil fra 28. til 30. mars forsøke fargefjernsyn.
— President Kekkonen er 56 år. Under krigen lå han helst i hi.
— Prisindeksen holdt seg pr. 15. januar fortsatt på 143.
— Den nye Wehrmacht har til sin rådighet 600 rakettforskere.
— NRK har nå 948 343 innregistrerte lyttere.
— Makarios kjenner britene! Han har avslått tilbudet om «selvstyre» for Kypem.

Det er en skam at Folk og Land ikke har 20000 abonnenter

Karl Seeland

Han har rett, særlig da i betraktning av at 1945-myndighetene arresterte 28 750 personer og siktet 93 000! Alle som ble tilsølt og ruinert kan med god samvittighet slutte opp om vår avis.

Sykepleierske

I anledning opprettelse av nytt moderne pleiehjem søkes forbindelse med sykepleierske i satt alder. Bill. mrk. «Gårdsbr.»

Argentina

Ung mann som ønsker å emigrere, søker kontakt med firma eller enkeltperson som kan skaffe et eller annet arbeid (kontrakt) i Argentina. B. m. «Tekniker».

Ung pike

glad i barn, får post. Moderne hus, sentralt beliggende og mye ungdom.

Unni Hafskjold, Grette, Lier.

Kristne Venner avholder

møte i Gabelsgate 4
(ved Skillebekk)

fredag 2. mars kl. 19.30 presis

Hans Aasmundsen:

Se det menneske

(Matt. 27,11)

Ta med salmebok

Alle hjertelig velkommen!

Mjølvald Kafé

Brandbu, Hadeland

anbefales

Benytt

HANDSKOMAKEREN

Neuberggt. 15, Oslo

Garantert fagarbeider

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger
oljet, m/ kadimerte beslag

Inneh. Alf T. Lunde

Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Det er en tillitsak.

De blir ikke skuffet hverken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsmide

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Bladet koster
20.- kroner pr. år

FOLK OG LAND

Vår adresse er:
Kierschowsgt. 5, Oslo

Den svenske —

Forts. fra side 1

Anei da, ærede Dagblad! Utredningen gjør ikke det. Og siden redaksjonen nå har fått seg tilsendt den hele utredning, så har den selv full adgang til å kontrollere riktigheten av min benektelse. Det er riktig nok at noen Stockholms-advokater hadde bedt Institutet om å se nærmere på tre svenske ofre for etterkrigsoppgjøret i Norge, og det samtykket Institutet i å gjøre. Men til samme tid sikret de norske initiativ-tagere seg at utredningen ble gitt på bredest mulig, generell basis. Dette preger hele den nå foreliggende bok. Det er en ganske forsvinnende del av den som direkte omhandler de svenske ofre. Mer enn 90 prosent omhandler «den norska rättsuppgörelsen» som sådan. At Institutet nytter sine svenske medborgere som en slags bakgrunn, er imidlertid en utvilsom fordel, sett fra vårt synspunkt. Dermed er nemlig det hele kommet inn på diplomatiske enemerke, og Institutet har da også i samsvare med dette overlevert et avtrykk av utredningen til det svenske Utrikesdepartementet. Fra det hold kan man om en tid vente seg å høre nærmere, og det skal bli særdeles interessant å erfare hvordan man her i Norge vil møte denne aksjon. Folkerett er jo dog folkerett. Den er hverken sær-norsk eller sær-svensk. Og Dagbladets forhåndskommentar til utredningen er i et hvert fall ikke holdbar.

Etter et par dager å ha bragt adskillige sitater fra den svenske utredning — riktignok med en litt spiss og sur undertone — meddeler Verdens gangs redaksjon i en leder den 18. februar at

«Det er umulig å felle noen endelig dom over de svenske juristers gransking og vurdering av vårt rettsoppgjør uten å ha studert deres skrift i detaljer. Det må naturligvis gjøres til gjenstand for en fordomsfri og inngående analyse.»

Meget fornuftige ord! Som imidlertid blir vesentlig svekket ved at det umiddelbart etterpå blir sagt at i den utstrekning som man gjennom de foreliggende referater av de svenske vitenskapsmenns resultater kan bedømme det,

«ser det ut til at konklusjonene både bygger på mangelfullt kjennskap til de faktiske forhold i Norge under krigen og på juridiske resonnementer som ikke bare virker formalistiske, men direkte uholdbare.»

Temmelig kraftig kost når redaksjonen for det første ikke har lest den foreliggende utredning, og man dernest

Gullskriften

For «Folk og Land» av Knut Sollid

Det ble i 1945 sagt om eksilregjeringen at ministrenes navn ville komme til å lyse med gullskrift i historien. Hvem som sa det husker jeg ikke. Men det var i alle fall mange som allerede den gang syntes at gullglansen var noe svak, og Hartmanns og Lies memoarer har fjernet den siste rest av forgyllingen.

Hartmanns bok er forstemmende lesning, men herr Lies bok er på mange måter verre. Det er bedrøvelig å lese om hvordan Kongen og hans sønn måtte flykte ut fra Oslo, over hals og hode, og flakke om fra sted til sted gjennom hele Norge, under stadig livsfare og dertil plaget av tan-

ken på hvordan det skulle komme til å gå med folk og land.

I tillegg til dette måtte de flykte sammen med, og være omgitt av nettopp de menn som i første rekke hadde skylden for den situasjon landet og de selv var kommet opp i.

På slutten i sin bok erkjenner da også herr Lie at det var begått mange feil. Han peker bl. a. på den totale forvirring som hersket i regjeringen den 8. og 9. april, og mange andre ting. Han tar på seg skylden sammen med de andre og erklærer at «ansvaret må regjeringen bære i fellesskap.» Flott sagt!

Men hvori består så denne an-

svarsbæringen? Har arbeiderpartiet erklært seg uverdig til å styre folk og land nu etterpå? Eller har dets fremste menn, med statsrådene i spissen, trukket seg tilbake fra sine embeter? Ville ikke dette vært en passende reaksjon og en verdig måte å bære ansvaret på? Ellers blir jo det å bære ansvaret bare en tom frase.

Her passer et sitat fra Thorvald Aadahls bok «Skumring over Makrellbekken»: «Han er mektig imponert over å se et folkeflertall (Arbeiderpartiet) som moralsk og saklig er slått til jorden, freidig reise seg igjen på sine egne ruiner. Maken til bedrift er ukjent i historien».

Hele verdens hundekjører nr. 1 og vakre dronning Constance

III

Scotty Allan var en av de beste hundekjørere i Alaska den gang. Han hadde helst hunder av blandet avstamning, som veide fra 32—36 kilo. Malemute-blodet var overveiende, men det var også en god porsjon fuglehundblod i sledehundene hans. De ble gjerne langbente med kort pels og tålte ikke kulden godt. Det var gode hunder og kunne sette opp en svær fart, men en måtte ta godt vare på dem. Sibir-huskiene har derimot massevis av god pels med særlig tett underpels. — Jeg har kjørt i snøstorm og i mange og forti kuldegrader, hvor kviksolvet forlenget var krøpet ned i kula, og jeg behøvde aldri

som disse har, men det er gode hunder.

Jeg har den overbevisning at alle polarhunder er nær beslektet, hva enten man kaller dem greenland-, labrador-, alaska-, malemut-, huski- eller samojedhunder. Det er polarvargen, dens gemytt og hårdforhet som går igjen hos dem.

I 1913 kjøpte Jafet Lindeberg en flokk Sibir-hvalper, ætlinger av Fox Ramsays berømte spann. Han ba meg om å trene dem. — Hensikten var å forære Roald Amundsen et fullt innkjørt spann med slede, trekkliner og seletøy når han kom nordover på sin store ferd mot Nordpolen i 1914.

Da hvalpene var 7 måneder gamle, begynte jeg å kjøre med dem og vane dem til seletøyene.

Om vinteren samme år overtalte Scotty Allan, «the king of the trail», meg til å delta i veddeløpet med mine hvalper. Det tegnet til å bli et fint spann, men var ennå for unge til å delta i veddeløp. Scotty visste jeg kunne bli seierherre, men han ville ha en ny skalp i sitt belte. Det gikk dog ikke etter hans hode, John Johnson, «Jern-finnen», vant løpet det år.

I 1915 var mine hunder et år eldre, og jeg begynte treningen tidlig. Vi gjorde oss godt kjent i løypa og fant ut de beste hvileplasser.

Jeg kunne stole på min gode, gamle lederhund «Suggen»; had-

De offentlige arkiver

Gjentatte ganger har overlege Scharffenberg gjennom pressen etterlyst Stortingets «hemmelige» referater. Senest skjedde det i forbindelse med ønsket om å få fremlagt de offisielle referater vedkommende utenriksminister Ihlens debatt-innlegg under den første verdenskrig. Forfatteren Kåre Fasting, som nettopp har sendt ut en bok om Ihlens liv og virke, hadde i denne bok sitert en del av utenriksministerens nevnte innlegg, og overlegen var nu ute for å få vite om disse sitater var autentiske, og hvorfra de stammet.

I et svar i Morgenbladet meddeler Kåre Fasting at Ihlens innlegg i sin endelige form forefinnes i Utenriksdepartementets arkiv. Selv hadde han imidlertid fått fatt på både forarbeidene og utformingen i de papirer som oppbevares av Ihlens familie.

Om Stortinget og de såkalte «hemmelige» referater — som presidentskapet hevder er fjernet av tyskerne — kommer herr Fasting med følgende bemerkelsesverdige ytring:

«Hvorvidt familien Ihlen har grunn til eller føler seg foranlediget til å overlate papirene til Stortingets arkiv, kan jeg ikke uttale meg om. I så tilfelle vil de

vel få presidentskapets lås og segl og da vil forskere som måtte ha interesse av dem, iallfall belage seg på å spørre noen år i forveien, hvis de skal ha håp om å få dem utlånt, når presidentskapet får somlet seg til å svare. Personlig har jeg ikke engang vært verdiget et svar på mine ærbødige anmodninger om å få se skrinet med det rare i.»

Det er forsåvidt gledelig å se at det ikke bare er vi som har gjort slette erfaringer i Stortinget når det gjelder arkivsaker. I 1952 — den 19. juni — ba Forbundet Presidentskapet å opplyse om man i anledning av den planlagte gransking av etterkrigsoppgjøret ved nøytrale vitenskapsmenn kunne regne med at offentlige arkiver ville bli gjort tilgjengelige. På dette spørsmål innløp ikke noe som helst svar før neste års april — etter at vi hadde opplevd den skandaløse interpellasjon av stortingsmann Ramndal den 9/3 1953, og — svaret var naturligvis et avslag!

Det kan være grunn til å spørre om hva de offentlige arkiver egentlig er bestemt til. Det ser ut til at det er mere om å gjøre å stikke sakene unna enn å la dem tjene som grunnlag for en riktig historieskrivning.

S. M.

Krisen i Midt-østen

Forts. fra side 2

rer, man kan gjerne si årtusener, hatt som det store mål å få tilbake Det Hellige Land, som de mistet da romerne stormet Jerusalem i år 63 før Kristus. Landet ble dengang samlet sammen

at der i dag skytes langs Israels grenser. Israelerne er da også fullt klar over at de må bygge med sverd ved lend og har derfor en militær tjenestetid på 36 måneder. Noe å tenke for dem har

utstrekning som man gjennom de foreliggende referater av de svenske vitenskapsmenns resultater kan bedømme det, Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

«ser det ut til at konklusjonene både bygger på mangelfullt kjennskap til de faktiske forhold i Norge under krigen og på juridiske resonnementer som ikke bare virker formalistiske, men direkte uholdbare.»

Temmelig kraftig kost når redaksjonen for det første ikke har lest den foreliggende utredning, og man dernest erindrer seg hvilke juridiske kapasiteter disse ord er rettet til.

Jeg kan betro Verdens Gang at jeg alt for en tid siden fikk anledning til å lese det første eksemplar av utredningen som kom til Norge, og har fått tid til å studere det inngående. Jeg kan etter dette berolige Verdens Gang med at de svenske herrer åpenbart vet meget god beskjed om hva de har gitt seg av med, og at de har holdt seg godt unna både «formalisme» og «sofisme». Det vil nok også Verdens Gang snart bli klar over, vil jeg tro.

Ellers er jeg skjønt enig i at det ikke foreligger noen grunn til å gå nærmere inn på temaet, før de interesserte har fått anledning og tid til å sette seg inn i det som Institutet virkelig har lagt fram. Til videre vil det fra vår side bare bli gitt et orienterende referat av utredningen under vårt forestående Landsledermøte på Hamar. Selvsagt av en som har hatt anledning til å sette seg inn i selve utredningen og ikke bare i byrå- eller korrespondent-referater.

Det som i særlig grad har gledet undertegnede — foruten den objektive fremstilling av hendelsesforløpet, som bl. a. omfatter den hovedkapitulasjon i Trondheim i 1940, som man hittil her i Norge har lekt ganske godt gjemsel med — det er den fyldighet hvormed Institutet har underbygget sine folkerettslige og strafferettslige betraktninger, Det er ikke her tale om noe studerkammerskjønn av subjektiv art. Det er glassklare juridiske synspunkter som legges fram. Og basert på absolutt objektive gjengivelser av det underliggende sak-forhold.

Apropos objektivitet — så var det Dagbladet som i fjor engang meddelte sine lesere at vel nok kunne man vente seg en fyldig og samvittighetsfull utredning fra de svenske professorer, men — og det var nok et stort men for Dagbladet — de hadde ikke selv følt tyskerne på nakken, derfor passet det seg ikke for dem å uttale seg! Hva slags objektivitet er det egentlig Dagbladet krever? Den som representeres av Sven Arntzen, Jens Chr. Hauge eller O. C. Gundersen? En slik objektivitet ville i hvert fall vi hatt visse invendinger mot, selv om det passet Dagbladet aldri så godt.

Vel, de svenske vitenskapsmenn har sagt sitt. Og om de på enkelte punkter går vårt syn imot, så bøyer vi oss for det. Vi dummer oss ikke ut med noen retts-kvalitativ mannjevning.

Hva gjør våre mostandere?

HELGE GRØNSTAD.

også en god porsjon fuglehund-blod i sledehundene hans. De ble gjerne langbente med kort pels og tålte ikke kulden godt. Det var gode hunder og kunne sette opp en svær fart, men en måtte ta godt vare på dem. Sibir-huskiene har derimot massevis av god pels med særlig tett underpels. — Jeg har kjørt i snøstorm og i mange og førte kuldegrader, hvor kviksolvet forlenget var krøpet ned i kula, og jeg behøvde aldri å beskytte hundene på noen måte.

Malemutene er mer tilbøyelig til å slåss enn Sibir-hundene og har heller ikke den utholdenhet

igjen hos dem.

I 1913 kjøpte Jafet Lindeberg en flokk Sibir-hvalper, ætlinger av Fox Ramsays berømte spann. Han ba meg om å trene dem. — Hensikten var å forære Roald Amundsen et fullt innkjørt spann med slede, trekkliner og seletøy når han kom nordover på sin store ferd mot Nordpolen i 1914.

Da hvalpene var 7 måneder gamle, begynte jeg å kjøre med dem og venne dem til seletøyene. Jeg hadde en god lederhund, da går det meget lettere. Forskjellige forhold gjorde at Amundsen ikke kom seg avgårde i 1914, og hundespannet ble mitt.

en ny skalp i sitt belte. Det gikk dog ikke etter hans hode, John Johnson, «Jern-finnen», vant løpet det år.

I 1915 var mine hunder et år eldre, og jeg begynte treningen tidlig. Vi gjorde oss godt kjent i løypa og fant ut de beste hvileplasser.

Jeg kunne stole på min gode, gamle lederhund «Suggen»; hadde den en gang kjørt en rute, kjente den seg igjen, snøstorm og mørke gjorde ingen ting. Jeg var bedre forberedt da jeg meldte meg til the Alaska Sweepstake i 1915.

Norges stilling 1939 —

Fort. fra side 1

Münchenforliket høsten 1939 som et fredswerk.

Koht og Monsen innså fra 1936 krigsfaren og sørget for at forsvaret ble styrket en del, men langtfra tilstrekkelig.

Norges forsvarsevne var utvilsomt svakere 1. september 1939 enn 1. august 1914, og de forholdsregler som straks ble truffet, var ikke så vidtgående som dengang. Således ble minene ikke lagt ut.

Denne sorgløshet skyldtes den merkelige undervurderen av Tysklands militære styrke og overvurderen av den engelske flåtes herredømme over havet, også ved Norges kyst.

På de fire nordiske utenriksministrenes møte i Oslo 30.—31. august 1939 antok Koht at Norge ikke ville få bruk for infanteriet. I utenrikskomiteens møte 34. august uttalte han at utenriksministrene mente at «reint militært ville fåren ikkje vera så stor som i 1914—1918. Ein fåre er det sjølvsagt alltid, vi kan aldri kjenna oss heilt trygge, men vone for nøytraliteten vår skulle etter det som alle utanriksministre meinte, vera vel så gode som dei var i den fyrre krigen.»

Utenrikskomiteens formann Hambro tok avstand fra denne optimisme, men fremholdt dog som sin personlige oppfatning «at etter forholdsvis kort tid vil det ikke være tyske fly utenfor Tysklands grenser, og det vil heller ikke være tyske marinefartøyer over havets overflate». — Hambro angret visst siden denne spådom.

Den finsk-russiske vinterkrig

vakte langt større engstelse hos regjeringen og Stortinget, men etter Moskva-freden trodde man at den verste faren var over.

Advarslene fra Tyskland møtte en uforsvarlig vantro, blindheten i dagene 4.—8. april var dypt nedverdiggende.

Som vitne i et forhør 1945 uttalte general Keitel, at en tidligere norsk mobilisering ville ha gjort invasjonen langt vanskeligere.

Også den økonomiske del av landssvikoppgjøret bør nu søkes endelig avvirket, sier Stortingets justiskomite i en innstilling om ettergivelse av inndragning og erstatning til statskassen i straffesaker. Justisdepartementet har opplyst at det vil søke å gjennomføre tiltak for å få strøket de beløp som ma betraktes som uerholdelige. Det står i dag ute et beløp på tilsammen 46 millioner kroner, og en stor del av dette må betraktes som uerholdelig. Komiteen mener at der ansvarsbeløpene kan drives inn, bør inkassoen effektiviseres og påskynnes, når dette kan skje uten at søkerne mister sitt hjem eller sin levevei.

Selv etter senkningen av «Rio de Janeiro» ved middagstid 8. april ble minene ikke lagt ut i Oslofjorden.

Utenriks- og forsvarspolitikken 1939—1940 kan bare forstås ut fra den urokkelige tillit til at den engelske flåte ville og kunne verne Norge mot et tysk overfall.

8. april ventet man at en engelsk flåtestyrke ville ta opp kamp i Skagerak.

Forsvarsdepartementets sjef i 1939—1940 var Monsen (syk), Nygaardsvold og Ljungberg — de var Holtfodt langt underlegne.

Jeg vil ikke prøve noen inngående mannjevning mellom Ihlen og Koht. Var Ihlen «rund» så var Koht om ikke «kantet», så dog steil, og han stolte visst mere bare på seg selv enn forgjengeren. Større erfaring fra det praktiske liv ville vært et gagnlig tilskudd til hans store evner og viten. 8. april var han overanstrengt og kombinerte ikke «Rio de Janeiro»-affæren med minister Scheels telegram 5. april. — Koht var blitt atskillig bedre behandlet enn Ihlen i pressen og Stortinget.

Mitt personlige skjønn er at Norges fred kunne vært reddet også i den annen verdenskrig med en mere forutseende utenriks- og forsvarspolitik.

Jeg anser det postulat vår senere utenrikspolitikk bygger på, som en tilsnikelse for å dekke over regjeringens og Stortingets feilvurderinger, forsømmelser og blindhet.

Johan Scharffenberg i en kronikk i Morgenbladet.

Krisen i Midt-østen

Fort. fra side 2

rer, man kan gjerne si årtusener, hatt som det store mål å få tilbake Det Hellige Land, som de mistet da romerne stormet Jerusalem i år 63 før Kristus. Landet ble dengang romersk, senere persisk, så arabisk og fra 1517 til 1920 tyrkisk.

Under 1. verdenskrig trengte England jødernes finansielle støtte, hvorfor den britiske regjering i november 1917 proklamerte sin hensikt å opprette et nasjonalt hjem for det jødiske folk i Palestina. Dette var den såkalte Balfour-deklarasjon.

England trengte imidlertid ikke bare penger, men også soldater, og lovet derfor visse deler av Palestina til araberne. Et samvittighetsløst dobbelspill som det er så mange av i Englands blodige historie.

Det var den kjente engelske oberst Lawrence, som arbeidet for Englands politikk blant araberne, og da han var en hederlig kar og venn av araberne skriver han i sin bok «De syv søyler» følgende som gir en forklaring på hvorfor araberne i dag er umedgjørige:

«Hadde jeg vært en ærlig rådgiver, hadde jeg måttet si araberne at de skulle dra hjem og ikke sette sitt liv inn i kampen for et bedrag. Men vi drev dem i ilden i tusener, ikke for å vinne deres krig (mot tyrkerne), men for å sikre England Mesopotamias korn, ris, olje... I mars 1917 lå jeg syk i mitt telt i ørkenen og tenkte over hvorledes jeg skuffet mine arabiske venner. Jeg gikk fra min egen overbevisning og sa meg selv at arabernes hjelp var nødvendig for raskt og billig å nå til seier i det nære Østen, og at det var bedre om England vant og brøt sitt ord enn at det tapte krigen.»

Nå vet vi altså hvem det var som lærte de norske offiserer at selv en gentleman kan uten skade på sin sjel bryte det helligste for en offiser: Æresordet.

Jødene fikk altså Palestina og flyttet inn, mens hundretusener arabere havnet i nød og elendighet og måtte hjelpes av FN. — Hvis noen hadde rett til Palestina, måtte det være araberne, som hadde bodd der de siste 1200 år, så det er ikke annet å vente enn

at der i dag skytes langs Israels grenser. Israelerne er da også fullt klar over at de må bygge med sverd ved lend og har derfor en militær tjenestetid på 36 måneder. Noe å tenke for dem her hjemme som klager over byrdene ved våre 16 måneder. Forresten klaget de også (her hjemme) over «militarismen», den gang det bare var 48 dager.

I 1948 brast tålmodigheten for Israels naboer, og de rykket over grensene, men de ble slått. Israels lille, men moderne hær var for god for de arabiske ryttere, som dro i krig med rifle og noen patroner, og hva nu egypterne angår, så var hele deres krigsmakt pilrätten, takket være kong Faruk.

Etter 1948 har det ikke vært større kamphandlinger, idet vestmaktene sørget for at bare Israel fikk våpen. Nu er imidlertid østblokken dukket opp på arenaen og leverer våpen også til araberne og egyptere, så nu tales det om «økende krigsfare» i Midt-østen. Trygve Lie har nok rett i at den stadige uro skyldes araberne. Han skulle bare tilføyd: «Israels naboer reiser seg til forsvaret sine århundregamle rettigheter, som de har mistet takket være England. Mesteren over alle mestere når det gjelder skinnhellighet.»

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kjerschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytrakt omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgspris: 50 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgiro nr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo